

A9-0281/2023

3.10.2023

JELENTÉS

Az európai fehérjestratégia
(2023/2015(INI))

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

Előadó: Emma Wiesner

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	23
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	25
AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA	26

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

Az európai fehérjestratégia (2023/2015(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a fehérjenövények termesztésének ösztönzésére irányuló európai stratégiáról – az európai mezőgazdasági ágazatban a fehérje- és hüvelyes növények termesztésének ösztönzéséről szóló, 2018. április 17-i állásfoglalására¹,
- tekintettel az ukrajnai orosz invázió fényében az EU-n belüli és kívüli élelmezésbiztonság biztosítását szolgáló sürgős uniós cselekvési terv szükségességéről szóló, 2022. március 24-i állásfoglalására²,
- tekintettel a tisztességes, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerre irányuló „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló, 2021. október 20-i állásfoglalására³,
- tekintettel az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) „Gondolatok az élelmiszer-biztonság és az élelmiszer-allergiák jövőjéről bizonyos típusú új élelmiszerek és fehérjeforrások tekintetében” című, 2022. évi jelentésére,
- tekintettel a Közös Kutatóközpont „Az uniós állatállomány jövője: Hogyan járulhatunk hozzá a fenntartható mezőgazdasági ágazathoz?” című, 2020. júliusi tanulmányára,
- tekintettel a haszonállatok társadalmi szerepéről szóló, 2022. évi dublini nyilatkozatra,
- tekintettel a legújabb tudományos ismeretekre, többek között a 2022. évi dublini nyilatkozatra és a kapcsolódó, az Animal Frontiers tudományos folyóiratban megjelent publikációkra,
- tekintettel az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének „Gondolatok az élelmiszer-biztonság jövőjéről – stratégiai előrejelzési jelentés” című, 2022. évi jelentésére,
- tekintettel az „Erős és fenntartható uniós algaágazat létrehozása” című, 2022. november 15-i bizottsági közleményre (COM(2022)0592);
- tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a FAO 2022–2031-es mezőgazdasági kitekintésére,
- tekintettel a Bizottság „Uniós mezőgazdasági kilátások – a piacok, a jövedelmek és a környezet tekintetében 2022–2032” című, 2022. decemberi jelentésére,

---

¹ [HL C 390., 2019.11.18., 2. o.](#)

² [HL C 361., 2022.9.20., 2. o.](#)

³ [HL C 184., 2022.5.5., 2. o.](#)

- tekintettel a FAO 2023. júniusi, „A szárazföldi állatokból származó élelmiszerek hozzájárulása az egészséges étrendhez a jobb táplálkozási és egészségügyi eredmények érdekében – Bizonyíték és szakpolitikai áttekintés a jelenlegi ismeretekről és hiányosságokról” című jelentésére,
- tekintettel a FAO és az Egészségügyi Világszervezet (WHO) „Fenntartható egészséges étrendek – irányadó elvek” című, 2019. évi jelentésére,
- tekintettel a FAO „A környezet és a táplálkozás integrálása az élelmiszerek életciklusának értékelésébe: lehetőségek és kihívások” című 2021. évi jelentésére,
- tekintettel az uniós növényifehérje-termelés fejlesztéséről szóló, 2018. november 22-i bizottsági jelentésre (COM(2018)0757),
- tekintettel az élelmezésbiztonság mozgatórugóiról szóló, 2023. január 4-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2023)0004),
- tekintettel „A termelőtől a fogyasztóig stratégia – a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0381),
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Felelősek 21. Konferenciáján (COP21) Párizsban, 2015. december 12-én elfogadott megállapodásra (Párizsi Megállapodás),
- tekintettel a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (európai klímarendelet)⁴,
- tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére és a fenntartható fejlődési célokra,
- tekintettel az ENSZ 2022. évi világ népesedési kilátásaira,
- tekintettel az OECD és az ENSZ FAO 2021–2030-as időszakra vonatkozó mezőgazdasági kilátásaira,
- tekintettel a tudományos és technológiai lehetőségeket értékelő testület „»Got Protein?« Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospects” [Van fehérje? Alternatív fehérjeforrások a fenntartható takarmányozásban és emberi táplálkozásban: Lehetőségek és kilátások] című tanulmányára,
- tekintettel a 2022. március 10-i és 11-i versailles-i nyilatkozatra,
- tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
- tekintettel a Halászati Bizottság véleményére,
- tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0281/2023),

---

⁴ [HL L 243., 2021.7.9., 1. o.](#)

- A. mivel a fehérje mind az emberek, mind az állatok számára nélkülözhetetlen, ennélfogva az elfogyasztott élelmiszerek és takarmányok elengedhetetlen mindennapi összetevője;
- B. mivel a Covid19-világjárvány és az Ukrajna elleni orosz invázió jelentős hatást gyakorolt az európai és a globális kereskedelemre, kiemelve, hogy az EU-nak diverzifikálnia kell élelmiszer- és takarmányellátási láncait annak érdekében, hogy növelje nyitott autonómiáját és csökkentse a csupán egy vagy néhány külföldi beszállítótól származó inputoktól való függőségét a növényifehérje-termelés és az uniós fehérjeágazat általános rezilienciájának megerősítése érdekében;
- C. mivel az EU az általa felhasznált takarmányfehérje 77%-át állítja elő (ami az alacsony fehérjetartalmú takarmányok esetében 96%-ra, a közepes fehérjetartalmú takarmányok esetében pedig 89%-ra emelkedik); mivel azonban a takarmányok kiegyensúlyozásához szükséges magas fehérjetartalmú nyersanyagok mindössze 29%-a származik az EU-ból; mivel ennek következtében az EU nagymértékben függ a nem uniós országokból származó magas fehérjetartalmú növényi termékek behozatalától, ami az EU-t az Egyesült Államokból és Dél-Amerikából származó szójabab és -liszt behozatalától teszi függővé; mivel – különösen Dél-Amerikában – ez a függőség gyakran a földhasználat megváltozását és az EU vízlábnyomának növekedését idézi elő, valamint környezeti problémákat okoz a termelő országokban, mint például a felszín alatti vizek szennyeződését, a vízhiányt, a tápanyagvesztést, a talajeróziót és az erdőirtást, ami a biológiai sokféleség csökkenéséhez vezet; mivel a fehérjenövények termesztése negatív társadalmi és egészségügyi következményekkel járhat a termelő országokban, amit tovább súlyosbít a földbirtoklási jogok gyengesége, a nagyarányú földszerzés, a földekről való erőszakos elűzés és más emberi jogi visszaélések;
- D. mivel bár az elmúlt 10 évben javult a fehérjenövények termesztése az EU-ban, továbbra is jelentős hiány mutatkozik a hazai termelésben, mivel az állattenyésztés is nőtt, megszilárdítva az EU-nak a nem uniós országokból származó, fehérjében gazdag növények behozatalától való nagyfokú függőségét;
- E. mivel a növényi alapú és az állati alapú fehérjék közötti fokozott körforgásosság, például a növényi alapú fehérjék hulladékáramainak az állati eredetű fehérjék előállításához takarmányként való felhasználása, valamint az összes rendelkezésre álló fehérjetípus fenntarthatóbb előállítása kulcsfontosságú a fenntarthatóbb élelmiszerrendszerekre való átálláshoz, amelyek kisebb hatást gyakorolnak az éghajlatra és a biológiai sokféleségre; mivel a növényi alapú fehérjék fokozott termesztése és fogyasztása is az átállást elősegítő tényezőkhöz tartozik; mivel az állati termékek környezeti lábnyoma csökkenthető olyan takarmány-adalékanyagokkal, amelyek segítenek az állatoknak a fehérjék emésztésében, valamint metán- és ammóniakibocsátásuk csökkentésében;
- F. mivel a hüvelyes növények és a gyepterületek hozzájárulnak a talaj minőségének és termékenységének fenntartásához és javításához, a biológiai sokféleség növeléséhez, a szén- és nitrogénmegkötéshez, továbbá hozzájárulnak a vízmegtartáshoz; mivel a hüvelyes növények a talajban élő baktériumokkal való szimbiózis miatt kevesebb műtrágyával is termeszthetők; mivel a hüvelyes növények termesztése – annak alacsony gazdasági jövedelmezősége ellenére – pozitívan járul hozzá az éghajlatváltozás és más környezeti hatások mérsékléséhez, valamint a gyomterhelés csökkentéséhez, és ezáltal a

zöld megállapodás célkitűzéseivel összhangban járul hozzá a környezeti és éghajlati kihívások megoldásához;

- G. mivel az új nemesítési technikák kulcsszerepet játszhatnak a jövedelmezőség növelésében és az uniós zöld megállapodás céljainak elérésében, például a terméshozam növelése, a fehérjetartalom és -minőség javítása, valamint annak lehetővé tétele révén, hogy az EU fokozza a növények regionális alkalmazkodását, és ellenállóbbá tegye őket az éghajlatváltozással és a kórokozókkal szemben;
- H. mivel a közös agrárpolitika (KAP) lehetővé teszi a fehérjenövények termesztésének és gyepterületeknek a támogatását;
- I. mivel a fehérjenövények és gyepterületek feldolgozása olyan melléktermékeket termel, amelyek felhasználhatók a körforgásos gazdaság támogatására, például emberi fogyasztásra, megújuló energiára, műtrágyára, állati takarmányra vagy zöld vegyi anyagok előállítására; mivel az állatállomány melléktermékként értékes trágyát állít elő, amely támogatják az EU élelmiszer-termelési rezilienciáját; mivel a növénytermesztéshez szükséges nitrogént főként szintetikus műtrágyák biztosítják, amelyek előállítása költséges és energiaigényes; mivel a trágyakezelési rendszerek és a szennyvíziszap biztonságos felhasználása részeként a RENURE (a trágyából visszanyert nitrogén) növeli az erőforrás-hatékonyságot, és lehetővé teszi a körforgásos gazdaság felé történő előrelépést;
- J. mivel az állattenyésztés képes emberi táplálkozás céljára biológiailag jól hasznosítható fehérjéket előállítani;
- K. mivel a növénytermesztés valamennyi mezőgazdasági terménytípusa, beleértve a fehérjenövényeket is, olyan biomasszát termel, amely többnyire emberi fogyasztásra alkalmatlan (egy kilogramm növényi alapú fehérje hozzávetőleg 3–5 kilogramm, kizárólag kérődzők számára ehető biomasszát termel);
- L. mivel a helyben és fenntartható módon előállított állati fehérjék fogyasztása hozzájárul az EU élelmezésbiztonságához, és fokozza Európa vidéki területeinek életképességét; mivel az állati fehérjéket az EU-ban az állatjólét, az éghajlat és a környezet tekintetében a világ legszigorúbb fenntarthatósági normáinak megfelelően állítják elő, és ezek gyakran a kiegyensúlyozott étrend fontos elemét képezik; mivel az EU-ban az állattenyésztés nagymértékben függ a magas fehérjetartalmú növények behozatalától, amelyeket az EU-n kívüli szántóterületeken kell termesztetni;
- M. mivel amellett, hogy javítja Európa élelmezési rezilienciáját és élelmezésbiztonságát, az EU-ban előállított állati fehérjék fogyasztása világszerte hozzájárul a fenntarthatóbb termeléshez;
- N. mivel az állati eredetű fehérjék jó minőségű fehérjéket biztosítanak, és az emberek számára a biológiai szempontból leginkább hozzáférhető fehérjeforrást jelentik, ami különösen fontos a termékeny nők, a gyermekek, a serdülők, valamint az idősek és a legyengült szervezetű személyek számára;

- O. mivel a külterjes állattenyésztés – különösen a távoli és hegyvidéki területeken – rendkívül fenntartható tevékenység, és hozzájárul annak biztosításához, hogy ezek a területek továbbra is lakottak maradjanak;
- P. mivel a fenntartható vízi és akvakultúra-fehérje hozzájárulhat a globális élelmezésbiztonsághoz, a táplálkozáshoz és az egészséges, kiegyensúlyozott étrendhez; mivel az intenzív akvakultúrát gyakran különféle negatív környezeti hatások kísérhetik, például a vegyi anyagok vagy antibiotikumok használatának következményei; mivel az algák lehetőséget biztosíthatnak az akvakultúra negatív környezeti hatásainak csökkentésére;
- Q. mivel az alternatív fehérjék, például gombák vagy fermentációs termékek szénhidrátban gazdag inputokat igényelnek; mivel az ilyen termelésben felhasználhatók a hagyományos élelmiszer-termelésből származó maradékanyagok és hulladékok, ami hozzájárul a gazdaság körforgásos jellegének erősítéséhez; mivel a hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályok súlyos szabályozási terhet rónak az élelmiszer-hulladékot feldolgozó gyártókra;
- R. mivel a rovaralapú fehérjék emberi táplálkozásra, valamint különösen takarmányozásra való felhasználása egyre nő, ami akár csökkentheti az EU fehérjeimporttól való függőségét; mivel több ismeretre van szükség a rovartenyésztés fenntarthatóságáról, és a fogyasztóknak egyértelmű és jogosan elvárt tájékoztatást kell kapniuk különböző végtermékekben előforduló rovaralapú összetevőkről;
- S. mivel az elmúlt években fejlődött a fenntartható módon előállított fehérje valamennyi típusának, különösen a növényi és állati eredetű fehérjéknek a piaca; mivel e fehérjék előállítása számos lehetőséget kínál az európai mezőgazdasági termelők és élelmiszergyártók számára; mivel a növényi alapú fehérjék már most is magas és növekvő fogyasztói keresletnek, elfogadottságnak és technológiai érettségnek örvendenek;
- T. mivel a fogyasztók nagyobb átláthatóságot és tájékoztatást kérnek az élelmiszerek fenntarthatóságáról; mivel nincsenek olyan önkéntes szabványosított címkék vagy terméknnyilatkozatok, amelyek biztosítanák az emberi fogyasztásra szánt fehérjék, illetve az állati takarmányok és takarmány-adalékanyagok környezeti fenntarthatóságát;
- U. mivel fontos az értékláncon alapuló megközelítés alkalmazása annak érdekében, hogy hozzáadott értéket teremtsenek a fehérjék, különösen a növényi alapú fehérjék fenntartható előállítása terén, mivel a helyi forrásból származó, magas hozzáadott értéket képviselő termékek előállítása javítja az értékláncot, és ösztönzi a mezőgazdasági termelőket a beruházásokra;
- V. mivel a valamennyi fehérjeforrás fenntartható előállítására irányuló kutatásnak és innovációnak ki kell terjednie a mezőgazdasági termelőkre, és nagyobb hangsúlyt kell fektetnie a növényi és állati eredetű fehérjékre, mivel az elmúlt évtizedekben mind a magán-, mind az állami uniós kutatás és innováció elsősorban a gabonafélékre és az olajos magvakra összpontosult;
- W. mivel az általános képzés és a tudástranzfer az EU mezőgazdasági üzemeinek csak mintegy 10 %-át éri el; mivel rendkívül nagy szükség van a mezőgazdasági termelők

képzésére és a részükre nyújtott tanácsadási szolgáltatásokba való további befektetésre, a fehérjenövényekre vonatkozó know-how, a bevált módszerek, a megváltozott viselkedésmódok, a gyepterületek hasznosítása és a fehérje alternatív forrásokból történő kinyerésének terjesztésére;

Egyértelmű igény egy átfogó uniós fehérjestratégiára a fehérjepotenciál fokozása érdekében

1. felhívja a Bizottságot, hogy sürgősen terjesszen elő átfogó és ambiciózus uniós fehérjestratégiát, amely kiterjed valamennyi fehérjetípus – különösen a növényi és állati eredetű fehérjék – fenntartható előállítására és fogyasztására az EU-ban, és vezessen be hatékony intézkedéseket az EU fehérjeellátással kapcsolatos nyitott autonómiájának rövid, közép- és hosszú távú fokozása érdekében; hangsúlyozza, hogy a fehérjenövények és a növényi alapú fehérje termesztését prioritásként kell kezelni;
2. úgy véli, hogy az EU fehérjestratégiájának a következőkön kell alapulnia:
  1. az igényeinknek és szükségleteinknek megfelelő stratégiai és fenntartható uniós fehérjetermelésre és fehérjekereskedelmi forgalomra vonatkozó jövőkép;
  2. cselekvési terv az Unión belüli növényi alapú fehérjetermelés és -fogyasztás növelésére;
  3. jobb feltételek a növényi és állati eredetű fehérje fenntarthatóbb előállításához az EU-ban;
  4. az élelmiszerekben és takarmányokban használt fenntartható fehérjerendszerek fejlesztése;
  5. holisztikus megközelítés, amely szükségszerűen magában foglalja a mezőgazdasági termelőket és a teljes élelmiszer-értékláncot, figyelembe véve a körforgásos gazdaság elveit;
  6. konkrét, tudományosan megalapozott szakpolitikai intézkedések a fejlesztés, az innováció és a fenntartható módon előállított fehérjékkel kapcsolatos kutatás érdekében;

Az uniós fehérjetermesztés fokozására vonatkozó elképzelés

3. hangsúlyozza, hogy geopolitikai és stratégiai szempontból, valamint az élelmezésbiztonság biztosítása érdekében jelentősen meg kell erősíteni az európai reziliencia szintjét az olyan kulcsfontosságú ágazatokban, mint az élelmiszer- és takarmányellátás, azáltal, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentik a mindössze egy vagy néhány beszállítótól származó mezőgazdasági termékektől és erőforrásoktól való függőséget, miközben ösztönzik az EU versenyképességét annak elkerülése érdekében, hogy a piacok mindössze néhány kulcsfontosságú szereplő kezében koncentrálódjanak; hangsúlyozza ezért, hogy az EU-nak fokoznia kell a növényifehérjetermelést, amit csak szakaszokban lehet megtenni, hogy a mezőgazdasági termelők és a piacok megfelelően alkalmazkodni tudjanak;

4. hangsúlyozza, hogy a fenntartható, diverzifikált és belföldi fehérjetermesztést az EU élelmiszerrendszerének alapvető fontosságú elemeként kell elismerni a biztonságos és jó minőségű élelmiszerek és takarmány elegendő mennyiségben történő rendelkezésre állásának biztosítása, valamint a működő és reziliens élelmiszer-ellátási láncok és kereskedelmi forgalom megőrzése érdekében; hangsúlyozza azt a célt, hogy fenntarthatóbb és diverzifikáltabb fehérjeellátást kell elérni az uniós élelmiszerrendszerben;
5. úgy véli, hogy a fehérjenövények termesztése és a gyepterületek jelentős előnyökkel járhatnak a talajminőség, az éghajlat és a biológiai sokféleség szempontjából, és bizonyos feltételek mellett csökkenthetik az olyan inputanyagok, mint a műtrágyák és a növényvédő szerek mennyiségét; rámutat arra, hogy az extenzív legelőalapú állattenyésztés az állatok természetes étrendi szükségleteinek is megfelel, és pozitív hatást gyakorolhat a környezetre és az éghajlatváltozás elleni küzdelem tekintetében, miközben hozzájárul a körforgásos gazdasághoz; hangsúlyozza a gabonafélék és a gyepterületek, különösen a füves és lóherés legelők fontosságát az állatállomány takarmányforrása szempontjából, és úgy véli, hogy a tagállamoknak fontolóra kell venniük a hüvelyesekre és a gyepterületekre vonatkozó ökoszisztémák bevezetését, és külön fehérjenövény-alapokat kell létrehozniuk, ahogy azt egyes tagállamok már megtették; hangsúlyozza, hogy a külterjes állattenyésztés – különösen a távoli és hegyvidéki területeken – fenntartható tevékenység, és további ösztönzőket biztosít a helyi lakosság számára, hogy ezeken a területeken éljenek;
6. rámutat arra, hogy a fehérjestratégiának fenntartható fehérjeforrások fejlesztése révén kell támogatnia a környezeti átállást, és hozzá kell járulnia mind a nyitott európai fehérjeautonómiához, mind pedig az uniós mezőgazdasági termelők és vidéki területek rezilienciájához; elismeri a fehérjeforrások szerepét a körforgásos gazdaságban, és úgy véli, hogy a körforgásos gazdaság kialakítása és az összes rendelkezésre álló fehérjetípus, különösen a növényi és állati eredetű fehérjék előállításának biztosítása hozzájárulhat mind az emberi egészség magas szintjének fenntartásához, mind pedig a valóban fenntartható élelmiszerrendszerekre való átállás lehetővé tételéhez; emlékeztet a körforgásos jelleg fontosságára a fenntartható állattenyésztés és a növénytermesztés között;
7. úgy véli, hogy az EU-ban a növényi fehérjék fenntartható termelésének fejlesztése, valamint az állattenyésztés fenntarthatóbbá tétele olyan intézkedések révén, mint az élelmiszer- és takarmányértékláncok körforgásos jellegének növelése, hatékony módja az EU előtt álló számos környezeti, társadalmi és éghajlati kihívás kezelésének, valamint az erdőirtás, a termelés áthelyezésének és a túlhalászás megelőzésének; úgy véli, hogy a mezőgazdasági termelők – megfelelő támogatás esetén – kulcsszerepet játszhatnak a reziliens fehérjeterendszer kiépítésében, és elismeri, hogy a fehérjetermeléshez holisztikus megközelítésre van szükség a fenntartható és reziliens élelmiszerrendszerek tekintetében;
8. kiemeli, hogy a termelés EU-n kívülre történő áthelyezése és a marhahús és a fehérjenövények, például a szójabab behozatala néha erdőirtással, a földhasználat nem fenntartható megváltoztatásával és negatív környezeti hatásokkal, például a

talajerozióval és a felszín alatti vizek szennyeződésével jár együtt, mivel a nem uniós termelők alacsonyabb fenntarthatósági, szabályozási és etikai normákat alkalmazhatnak, mint az uniós termelők; úgy véli, hogy az importált termékeknek hasonló fenntarthatósági normáknak kell megfelelniük annak érdekében, hogy nagyobb versenyképességet biztosítsanak az uniós termelők számára, és megakadályozzák az uniós termelés külföldre történő áthelyezését;

9. felhívja a figyelmet a fehérjék – többek között az állati eredetű fehérjék – iránti növekvő globális keresletre;
10. emlékeztet arra, hogy az EU elkötelezett az ENSZ fenntartható fejlődési céljai mellett, és hogy az EU mezőgazdasága és akvakultúrája jelentős mértékben hozzájárul a fenntartható fehérjék előállításához, figyelembe véve az uniós fehérjetermelés hozzájárulását a fenntartható fejlődési célokhoz;
11. úgy véli, hogy az Unió élelmiszer-önellátásának megerősítése alapvető cél, amelyhez egyenlő versenyfeltételekre és az európai mezőgazdasági ágazat határozott támogatására van szükség;

Kedvezőbb EU-n belüli feltételek a fehérjetermelés számára

12. hangsúlyozza, hogy a fehérjetermelés a gazdálkodókkal kezdődik, a halászok és az akvakultúra-tenyésztők támogatásával, ezért nekik kell a stratégia középpontjában állniuk, mivel ők jelentik a reziliens fehérjerendszer kiépítésének kulcsát; hangsúlyozza, hogy a versenyképes és jövedelmező mezőgazdaság, valamint élelmiszer- és takarmányágazat a stabil fehérjetermelési ágazat előfeltétele az EU-ban; felhívja ezért a Bizottságot, hogy tárja fel annak lehetőségeit, hogy a mezőgazdasági termelők számára jövedelmező üzleti modellt lehessen kialakítani, amely segít nekik abban, hogy a növények ellenálló képességének, fehérjehozamának és fehérjeminőségének növelése révén terményeiket vonzó élelmiszer- és takarmánytermékeké alakítsák át;
13. hangsúlyozza, hogy az EU takarmányfehérje-mérlege szerint valamennyi növényi alapú fehérjetípus hozzájárulhat a fehérjetermelés növekedéséhez az EU-ban: a 15%-nál alacsonyabb fehérjetartalmú fehérjék (takarmányok, gabonafélék), a közepes, 15–30% fehérjetartalmú fehérjék (szárastakarmányok, búzakorpa), a magas, 30–50% fehérjetartalmú fehérjék (olajos magliszt), a nagyon magas, 50% feletti fehérjetartalmú fehérjék (keményítőipar melléktermékei, burgonyafehérjék, feldolgozott állati fehérjék, rovarfehérjék); hangsúlyozza továbbá, hogy az állati fehérjékkel kapcsolatos kutatás hozzájárulhat az ez irányú termelés növeléséhez;
14. hangsúlyozza, hogy az európai mezőgazdaságnak és vállalkozásoknak versenyképesebbé kell válniuk az élelmiszer- és takarmányfehérjék területén, és hogy a mezőgazdasági ágazat olyan fenntartható és megfizethető inputoktól függ, mint az energia, a takarmány, a takarmány-adalékanyagok, a jó növényi anyag, a trágyák és a jó minőségű talajok; úgy véli, hogy az európai fehérjetermelők versenyképességének növelése érdekében fokozni kell az ösztönzőket, és csökkenteni kell a fehérjetermelés szükségtelen szabályozási terheit;
15. elismeri a takarmány-adalékanyagok fontosságát a kibocsátások csökkentésében, a fehérjeemésztés javításában, valamint a helyes takarmányozási stratégiák és a

takarmányok átalakítása szempontjából; hangsúlyozza, hogy a takarmány-adalékanyagokra vonatkozó engedélyezési időszakot le kell rövidíteni, és nagyobb rugalmasságot kell biztosítani; hangsúlyozza, hogy az engedélyek megújítási folyamatát úgy kell kialakítani, hogy az ne járjon a hatékony adalékanyagok fokozatos kivonásának kockázatával;

16. emlékeztet arra, hogy jó növényi anyagok nélkül lehetetlen lesz növelni a növényi alapú fehérjetermesztést; emlékeztet arra, hogy az új nemesítési és tenyésztési technikák nagyszerű lehetőségeket kínálnak az adott régiókhöz alkalmazkodó növények és az európai körülményekhez optimalizált fajok kifejlesztéséhez; úgy véli, hogy a gabonafélékkel, fehérjenövényekkel és fűfélékkel kapcsolatban több kutatásra és fejlesztésre van szükség tápértékük, helyi alkalmazkodásuk és a természetes veszélyekkel szembeni ellenálló képességük növelése érdekében;
17. felhív az új nemesítési technikákhoz igazított keret gyors elfogadására, amely lehetővé teszi új és ellenállóbb növényfajták, többek között fehérjenövény-fajták gyorsabb kifejlesztését;
18. úgy véli, hogy a kártevők és kórokozók elleni védekezés létfontosságú szerepet játszik a fehérjenövények sikeres betakarításában, ezért kulcsfontosságú az említett kártevők és kórokozók előfordulásának, fejlődésének és terjedésének nyomon követése és tudományos kutatása; elismeri, hogy az említett kártevők és kórokozók által okozott gazdasági károk csökkentését célzó hatékony intézkedések kidolgozása, valamint a műszaki innovációk, például a precíziós gazdálkodás vagy a robotok, a hasznos rovarok vagy az alacsony kockázatú peszticidek kapcsán alkalmazott alternatív intézkedések kidolgozása fontos a teljes európai fehérjetermelés fokozása szempontjából;
19. úgy véli, hogy a legelők természetes trágyával való trágyázása hozzájárul a mezőgazdasági termelők fehérjével kapcsolatos önellátásához; úgy véli, hogy a megfelelően trágyázott fű továbbra is messze a legolcsóbb, leghatékonyabb és legfenntarthatóbb fehérjeforrás a kérődzők számára; felhívja a Bizottságot, hogy az elvégzett környezeti vizsgálatok figyelembevételével haladéktalanul javasoljon közép- és hosszú távú szakpolitikai intézkedéseket a tápanyagkör bezárására, például azáltal, hogy lehetővé teszi az olyan alternatív szerves termékek felhasználását, mint például a fermentációs maradékból, a biohulladékból, az egyéb trágyatermékekből (RENURE) és az élelmiszer-ipari hulladékból visszanyert nitrogén, azáltal, hogy tudományos kritériumok alapján a műtrágyák helyettesítőjévé minősíti azokat, lehetőséget teremtve a mezőgazdasági termelők számára arra, hogy csökkentsék a műtrágyáktól való függőségüket, és fokozzák a gazdaságok körforgásos jellegét és a fenntartható állattenyésztést a maradékanyagok, például a trágya visszanyerése és újrafelhasználása révén;
20. emlékeztet arra, hogy a biometán, a biogáz, a bioüzemanyagok vagy más bioalapú vegyi anyagok előállítására, amelyek biohulladék-áramokat használnak fel, a fenntarthatóbb termeléshez hozzájáruló tényezők egyike, és jelentős bevételi forrás, amely növeli a fehérjében gazdag növények értékét, és megerősíti a mezőgazdasági termelők számára az elfogadásuk üzleti megalapozottságát, ugyanakkor fenntartható alternatívákat kínál a fosszilis tüzelőanyagokkal szemben, és hozzájárul az üvegházhatást okozó gázok (ÜHG) kibocsátásának jelentős csökkentéséhez; hangsúlyozza, hogy a növényi fehérje

élelmiszer- és takarmánycélú előállításának növekedése ahhoz vezethet, hogy a melléktermékeket több módon használják fel bioenergiára, és ezáltal a fehérjenövény-termelésből magasabb gazdasági érték érhető el; e tekintetben úgy véli, hogy biztosítani kell a koherenciát a különböző uniós szakpolitikák között;

21. elismeri, hogy a megújuló energia mezőgazdasági üzemek szintjén történő előállítása gyakran a fehérjetermeléshez kapcsolódik, és azt még inkább elő kell segíteni, és hogy következésképpen a fehérjetermelés növelése segítheti az EU-t a bioenergia-termékek termelésének növelésében;
22. elismeri, hogy a fehérjében gazdag növények fejlesztése, termesztése és hasznosítása gyakran új gazdálkodási gyakorlatokat és a mezőgazdasági termelők közötti együttműködést tesz szükségessé, és úgy véli, hogy elemezni kell az új szervezeti struktúrák KAP-on belüli elismerésének lehetőségét;
23. hangsúlyozza, hogy az egészségesebb talajokra és az új vetésforgó-gyakorlatokra irányuló beruházások ösztönzése érdekében a hosszú távú célokat a társadalomnak nyújtott szolgáltatások értékelésének kell kísérnie;

A megfelelő és működőképes körforgásos gazdaság biztosítása a növényi és állati fehérjék kiegészítő szerepének elismerése révén

24. kiemeli a fenntartható módon előállított növényi és állati eredetű fehérjékben rejlő jelentős potenciált és hozzáadott értéket, valamint azt, hogy az ágazat fenntartható fejlődése az európai mezőgazdasági termelők, a talajminőség, a tápanyagkörforgás, a biológiai sokféleség, az éghajlat, a körforgásos gazdaság és az emberi egészség javát szolgálja, és stratégiai jelentőséggel bír az európai élelmezésbiztonság szempontjából;
25. kiemeli, hogy a szakpolitikáknak egyenlő versenyfeltételeket kell teremteniük valamennyi érdekelt fél és termék között, és hogy a fehérjefogyasztásnak fenntarthatóbbá kell válnia; támogatja azokat a szakpolitikai intézkedéseket, amelyek a fenntartható élelmiszerrendszerre vonatkozóan készülő jogszabályi keretben is jelzett módon lehetővé teszik a fogyasztók számára a termékek teljesítményének összehasonlítását;
26. hangsúlyozza a szálatakarmányok, például a gyepterületek és a fű- és herefélék mint fehérjeforrások fontosságát, különösen az állattenyésztéssel összekapcsolva, valamint azt, hogy a gyepterületek pozitív járulékos előnyökkel járnak a biológiai sokféleség szempontjából; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy használják fel a KAP eszközeit, például az ökörendszereket, hogy azok keretében ösztönözzék ezen fehérjeforrásokat; hangsúlyozza, hogy a kérődzők tenyésztése hatékony módja annak, hogy az állandó gyepterületeket emberi fogyasztásra alkalmas élelmiszerekké alakítsák át; kiemeli azon projektek jelentőségét, amelyek biofinomítás révén jó minőségű fehérjéket vonnak ki élelmiszerek és takarmányok előállításához, ugyanakkor melléktermékként képesek bioenergia-termékeket előállítani; úgy véli, hogy több finanszírozást kell biztosítani a biofinomítással és annak kereskedelmi alkalmazásával kapcsolatos kutatások számára;

27. emlékeztet arra, hogy a nem ehető erőforrások, például takarmánynövények és a fehérjenövények feldolgozásából származó melléktermékek takarmányként való felhasználásán alapuló állatifehérje-termelés nagymértékben hozzájárul az élelmiszer-pazarlás minimalizálásához, jelentős értéknövelő elem a fehérjenövények termesztésében, valamint kulcsfontosságú a dinamikus vidéki területek, a tájgazdálkodás és a környezetvédelem szempontjából;
28. támogatja a növénytermesztés minőségének és terméshozamának javítását célzó kutatásba és fejlesztésbe történő beruházások számára biztosított ösztönzők révén a szójabab mint növényi alapú fehérjeforrás termesztését az Európai Unióban; felhívja a figyelmet arra, hogy biztosítani kell a finanszírozáshoz való hozzáférést, és további támogatásra van szükség a mezőgazdasági termelők, köztük a kistermelők számára a szójabab EU-n belüli termelésének fokozása érdekében; szükségesnek tartja a szójabab termesztésére vonatkozó bevált mezőgazdasági gyakorlatok azonosítását és előmozdítását az EU-ban, beleértve a fenntartható termelési technológiák alkalmazását és a környezetvédelmi szabályoknak való megfelelést; felhívja a figyelmet arra, hogy csökkenteni kell az állati takarmányokban használt, harmadik országokból származó szójától való függőséget;
29. hangsúlyozza, hogy a kutatási programoknak azokra a fehérjenövényekre kell összpontosítaniuk, amelyek megfelelnek az európai éghajlatnak és a termesztési feltételeknek, és amelyek integrálhatók a meglévő gazdálkodási rendszerekbe; úgy véli, hogy fontos támogatni a mezőgazdasági termelőket ebben az átállásban, felszámolni a piacra lépés előtt álló akadályokat, és segíteni kell a mezőgazdasági termelőket ezen új értékláncok előnyeinek kihasználásában;
30. felszólít az olyan növényfajták kutatására és fejlesztésére, amelyek a meglévő vetésforgókön belül további fehérjeforrásokat biztosítanak a köztes növénytermesztésre alkalmas rövid termelési ciklusok révén;
31. arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a KAP valamennyi rendelkezésre álló ösztönzőjét használják fel a hüvelyesek termesztésének a bővítésére, ideértve a termeléstől függő támogatást, az agrár-környezetvédelmi intézkedéseket, a tanácsadó szolgáltatásokat és új ágazati programokat is; úgy véli továbbá, hogy az élelmiszerként használt hüvelyesek iránti kereslet bővítését célzó promóciós kampányok nagyban hozzájárulhatnak az uniós termelés ösztönzéséhez;
32. elismeri a kenderben mint fenntartható fehérjenövényben rejlő nagy lehetőségeket, és hangsúlyozza a vonatkozó szabályok uniós szinten való harmonizálásának szükségességét, hogy megkönnyítsék termesztését, illetve élelmiszerré és takarmánnyá való alakítását;
33. rámutat arra, hogy fenntarthatósági követelményeket kell alkalmazni az importált termékekre, védeni kell az európai termelők versenyképességét és garantálni kell a fogyasztók tájékoztatásának átláthatóságát;
34. elismeri, hogy az 1992-es Blair–House-megállapodás még mindig jelentős akadályt jelent az olajnövények fejlesztésében az Európai Unióban, ezért úgy véli, meg kell vizsgálni az említett megállapodás felülvizsgálatának a lehetőségét;

35. hangsúlyozza, hogy az európai halászati ágazat – friss hal formájában – fontos forrása az emberi felhasználásra szánt, fenntartható, kiváló minőségű fehérjéknek, ezért fenn kell tartani a halászati ágazat életképességét;
36. kiemeli a fenntartható halászati és akvakultúra-ágazat szerepét az élelmezésbiztonság, valamint az egészséges és jó minőségű fehérjéken alapuló étrend biztosításában; hangsúlyozza, hogy a fenntartható halászati és akvakultúra-termékek fontos szerepet játszhatnak a fenntartható élelmiszerrendszer kiépítésében; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a küszöbön álló európai fehérjestratégia ismerje el a halászati és akvakultúra-ágazat szerepét, valamint azt, hogy folytatni kell a fenntarthatóbb halászati és akvakultúra-ágazatra való átállást, beleértve az állatjólét fokozását az akvakultúra-ágazatban, ami kevesebb betegséghez, kevesebb antibiotikumhoz és egészségesebb ökoszisztémákhoz vezethet, elismerve ugyanakkor az EU-ban a magas szintű fenntarthatósági normákat; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az ágazatot bevonják fehérjestratégiájának kidolgozásába;
37. kiemeli, hogy az EU a halászati és akvakultúra-termékek nettó importőre, mivel az EU teljes fogyasztásának közel 60%-át importálják; ezért az EU importtól való növekvő függőségének csökkentése érdekében szükségesnek tartja az európai halászati és akvakultúra-ágazat gazdasági életképességének és általános fenntarthatóságának megerősítését, figyelembe véve azok hármass (gazdasági, környezeti és társadalmi) dimenzióját; hangsúlyozza a fenntartható halászati és akvakultúra-ágazat jelentőségét az EU fehérjeellátása szempontjából, és különösen a kisüzemi halászat és a halászok, valamint a kagylógyűjtők fontos szerepét mind az EU-ban, mind pedig azon kívül;
38. hangsúlyozza, hogy a halászati és akvakultúra-termékek rendszeres fogyasztása az egészséges étrend alapvető eleme, és hogy a szív egészségének megőrzését segítő tulajdonságainak köszönhetően a halfogyasztásban nagy lehetőségek rejlenek az étrenddel összefüggő betegségek, például a szív- és érrendszeri problémák kezelését illetően; ezért aggodalmát fejezi ki a halfogyasztás csökkenése miatt az EU-ban; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a – különösen a helyi termelőktől származó – halászati és akvakultúra-termékek szerepét táplálkozási politikáikban és programjaikban, figyelembe véve a WHO vízi élelmiszerek fogyasztására vonatkozó tanácsait, különösen azáltal, hogy előmozdítják fogyasztásukat bizonyos csoportokban, például a fiatalok körében, sőt azáltal is, hogy bevezetik vagy javítják fogyasztásukat az iskolákban és a speciális táplálkozási hiányosságok kezelését célzó programokban; emlékeztet továbbá arra, hogy a 2006/112/EK irányelv⁵ lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kedvezményes héamértékeket alkalmazzanak az élelmiszer-értékesítésre és a kapcsolódó szolgáltatásokra, és felhívja a tagállamokat, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel a halászati termékek tekintetében, figyelembe véve a halfogyasztás előnyeit;
39. úgy véli, hogy a fenntartható akvakultúra fontos fehérjetermelő, és hogy az algák élelmiszerként vagy takarmány-adalékanyagként való felhasználása lehetőséget kínál az állatállományból származó kibocsátások részleges csökkentésére, valamint megfelelő fehérjeforrást jelent a takarmányokban; rámutat arra, hogy az algák és a mikroalgák fontos kiegészítő fehérjeforrást jelenthetnek a fenntartható és megbízható globális

---

⁵ A Tanács 2006/112/EK irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről HL L 347., 2006.12.11., 1. o.

élelmiszer-termelésben, és kéri a Bizottságot, hogy ezt építse be az európai fehérjestratégiába; rámutat az innovációban és az új vállalkozásokban rejlő lehetőségekre az alacsonyabb szénlábnymó és a biológiai sokféleségre minimális hatást gyakorló új haltakarmányok létrehozásában, és hogy tovább kell csökkenteni az akvakultúra által okozott vízszennyezést; hangsúlyozza, hogy a növényifehérje-termelés és a kiegészítő fehérjeforrások területén a további fejlődés és a fenntartható innováció az EU halászati és akvakultúra-ágazata előtt álló számos környezeti és éghajlati kihívás hatékony kezelésének egyik módja;

40. hangsúlyozza, hogy az uniós akvakultúra és tengeri akvakultúra a jelenleginél sokkal nagyobb mértékben járulhat hozzá a fenntartható élelmiszer-termeléshez, és egészségesebb, méltányosabb és fenntarthatóbb fehérjeforrást biztosíthat, amely kevésbé függ a halalapú takarmánytól, és amely nem használ a jogellenes, szabályozatlan és be nem jelentett (IUU) halászatból származó hallisztból és halolajból származó takarmányt; hangsúlyozza, hogy javítani kell a vízi állatok jólétét, mivel a magasabb szintű jólét kevesebb betegséget, kevesebb antibiotikum-használatot és egészségesebb ökoszisztémákat von maga után; üdvözli a 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó, fenntarthatóbb és versenyképesebb uniós akvakultúrára vonatkozó stratégiai iránymutatásokat, és rámutat arra, hogy a fenntartható termelés fellendítése érdekében nyomon kell követni és elő kell mozdítani az akvakultúra fejlesztésére vonatkozó többéves stratégiai tervekben meghatározott reformok végrehajtását; megismétli a fenntartható akvakultúra fejlesztését támogató szilárd, megbízható, kiszámítható, egyszerűsített és vállalkozásbarát jogi keret biztosításával kapcsolatos kérését;
41. hangsúlyozza, hogy a rovarok – feltéve, hogy megfelelnek a magas szintű biztonsági előírásoknak – hasznos alternatív fehérjeforrásnak tekinthetők, különösen az ökológiai és hagyományos takarmányozás tekintetében, hozzájárulva az uniós fehérjehiány csökkentéséhez és a mezőgazdaság körforgásos jellegének növeléséhez; elismeri, hogy a szabályozásból eredő indokolatlan terhek, például a biológiailag lebomló hulladék rovarok takarmányozására vagy fehérjefermentálásra történő felhasználásának tilalma akadályozzák a körforgásos és fenntartható mezőgazdaság fejlődését; rávilágít arra, hogy növekszik az érdeklődés a termelés e módja iránt, és a méretgazdaságosság elérése után a termelési költségek csökkenni fognak; aggódalmát fejezi ki a rovarok széles körű tenyésztésének magas energiaigénye miatt, és hangsúlyozza, hogy elemezni kell a környezeti, egészségügyi, állatjóléti, társadalmi és gazdasági hatásokat;
42. úgy véli, hogy az új élelmiszerekre vonatkozó jogszabályokon keresztül adott engedélyeknek az adott termék legmagasabb szintű élelmiszer-biztonsági garanciáin kell alapulniuk, és hogy az elővigyázatosság elvével összhangban figyelembe kell venni az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt hatásukat; hangsúlyozza, hogy az engedélyezési folyamatnak gyorsabbnak, átláthatóbbnak és hatékonyabbnak kell lennie, a szigorú élelmiszer-biztonsági normák sérelme nélkül; kiemeli, hogy az új fehérjetermelés fejlesztése során az „Egy az egészség” megközelítést kell követni, és hogy az állatjólétre és a környezetre vonatkozó jogszabályokat kell követni;
43. felhívja a Bizottságot, hogy készítsen átfogó hatásvizsgálatot az emberi fogyasztásra szánt új élelmiszerekről az európai mezőgazdasági modellel összhangban, a

társadalomra, az emberi egészségre, a környezetre és a gazdaságra vonatkozóan; hangsúlyozza, hogy az elővigyázatosság elvét szem előtt kell tartani;

44. megjegyzi, hogy a növényekből és állatokból izolált sejtek tenyésztésével előállított sejtalapú élelmiszerek etikai, társadalmi, környezeti és gazdasági kihívásokat jelentenek, és az új élelmiszerekről szóló rendelet⁶ nem felel meg a célnak; hangsúlyozza, hogy a fogyasztói érdekeknek és elvárásoknak jobban kell érvényesülniük;
45. felszólítja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az EU-ban az élelmiszerek fenntartható gazdálkodási rendszerekből származzanak; emlékeztet a fenntartható élelmiszer-termelés, a természet, a mezőgazdasági termelők és a vidékfejlesztés közötti kapcsolatra, és hangsúlyozza a mezőgazdasági termelők által nyújtott hozzáadott értéket és ökoszisztéma-szolgáltatásokat;
46. több kutatásra és fejlesztésre szólít fel az EU-ban a fehérjék biztonságosságával és fenntartható előállításával, valamint azok hatásával kapcsolatban, az „Egy az egészség” megközelítés alapján; hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van az állami és magánkutatásra, a kutatási infrastruktúrára és a demokratizálási létesítményekre a reziliens uniós fehérjerendszer megerősítése érdekében; kiemeli, hogy az Európai Unióban a kutatóintézeteknek fontos szerepük van abban, hogy az EU élelmiszerrendszere még hatékonyabb és fenntarthatóbb legyen.

Az értéklánc egészét magában foglaló holisztikus megközelítés

47. kiemeli, hogy a mezőgazdasági termelők, feldolgozók és kiskereskedők között jelenleg fennálló szakadékok áthidalása érdekében a teljes értékláncban javítani kell az ellátási lánc szereplői közötti koordinációt és együttműködést; hangsúlyozza, hogy a magasabb hozzáadott értékű láncok kialakítása érdekében aktívan elő kell mozdítani a szereplők közötti erősebb kollektív együttműködést, különösen a mezőgazdasági termelői szervezeteken és a mezőgazdasági szövetkezeteken keresztül;
48. ennek kapcsán felhívja a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy a hatékony és innovatív láncok érdekében alkalmazzák a közös piacszervezésről szóló rendeletben⁷ rendelkezésre álló valamennyi szabályt; felkéri az érdekelt feleket, hogy dolgozzanak ki szerződés-kötési eljárást a termelés hosszú távú tervezése érdekében; úgy véli, hogy a termelői szervezeteknek, különösen a szövetkezeteknek – akár csak a szakmaközi szervezeteknek – kulcsszerepük van a fehérjeértékláncok strukturálásában és megerősítésében;
49. hangsúlyozza a fogyasztók általi elfogadottság és a fogyasztók tájékoztatásának fontosságát; hangsúlyozza, hogy a növényi alapú és alternatív fehérjék előállításának

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2283 rendelete (2015. november 25.) az új élelmiszerekről, az 1169/2011/EU rendelet módosításáról, valamint a 258/97/EK rendelet és az 1852/2001/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 327., 2015.12.11., 1. o.).

⁷ Egységes szerkezetbe foglalt szöveg: A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU rendelet. [HL L 347., 2013.12.20., 671. o.](#)

meg kell felelnie a fogyasztói elvárásoknak, ami további fejlesztést jelent e fehérjék olyan jellemzői tekintetében, mint az íz, a textúra, a tápérték és az ár;

50. úgy véli, hogy a fogyasztók egyre nagyobb figyelmet fordítanak az általuk fogyasztott élelmiszerekre és azok előállítási módjára; megismétli arra irányuló felhívását, hogy a tisztességes, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerhez való hozzájárulás érdekében több információ álljon a fogyasztók rendelkezésére a különböző élelmiszeripari termékek, köztük a fehérjék környezeti hatásairól, valamint az előállításukra vonatkozó információkról; üdvözli a Bizottságnak „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában kifejezett azon szándékát, hogy a származás vagy eredet kötelező feltüntetésére vonatkozó követelményt további termékekre is kiterjessze;
51. kiemeli, hogy az EU-ban fenntartható módon előállított növényi fehérje mennyisége a piaci kereslet vagy a mezőgazdasági termelők megfelelő nyeresége nélkül nem fog növekedni; úgy véli, hogy a célzott állami támogatás, például az ökörendszerek növelhetik a növénytermesztés jövedelmezőségét; sürgeti a piaci szereplőket, hogy dolgozzanak ki a gabonafélék, a fehérjenövények és a takarmányok fehérjetartalmának és minőségének meghatározására szolgáló technikákat a fehérje értékének jobb megjelenítése érdekében; hangsúlyozza, hogy a piac fokozott átláthatósága javíthatja a piac működését, csökkentheti a hulladék mennyiségét, és fokozhatja az élelmiszer-ágazat körforgásos jellegét; úgy véli, hogy a szakpolitikai stratégiáknak és a jogszabályi kereteknek ösztönözniük kell ezeket a piacokat; hangsúlyozza, hogy a magas fehérjetartalmú növények termesztése mellett továbbra is alapvető fontosságú az alacsonyabb fehérjetartalmú növényi fehérjék előállítása, és hogy e források fejlesztését a szárazanyag és a fehérjék tekintetében a pozitív anyagmérleg elvének kell vezérelnie;
52. úgy véli, hogy az élelmiszer-feldolgozó ipar a fehérjék körforgásos értékláncának szerves részét képezi, mivel lehetővé teszi, hogy a fehérjenövényekből nagyobb értéket nyerjenek; hangsúlyozza, hogy növelni kell a növényi alapú fehérjék feldolgozására vonatkozó kapacitást; fontosnak tartja, hogy a feldolgozóipar térképezze fel a hulladékáramokat, hogy azok számszerűsíthetők legyenek, és körforgásos jellegük fokozódjon;
53. megismétli „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia azon célkitűzését, hogy 50%-kal csökkentse az élelmiszer-pazarlást, amit részben egy rövidebb és hatékonyabb élelmiszer-ellátási lánc, valamint a mezőgazdasági és élelmiszer-termelési ágazat körforgásos jellegének fokozása révén lehetne elérni, amelyben a biológiailag lebomló hulladékot nem hulladéknak, hanem erőforrásnak tekintik; megismétli, hogy „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia céljainak eléréséhez elengedhetetlen az elsődleges termelők fenntartható megélhetésének biztosítása;
54. hangsúlyozza, hogy az élelmiszer-pazarlás elkerülése egyik módjaként csökkenteni kell a visszadobásokat; e tekintetben megismétli a 2021. május 18-i állásfoglalásában⁸ foglalt felhívását, amely szerint kereskedelmi és/vagy jótékonyági lehetőségeket kell azonosítani annak érdekében, hogy a lehető legjobban hasznosítani lehessen a minimális védelmi referenciaméretet el nem érő, elkerülhetetlen vagy nem szándékos fogásokat, előnyben részesítve ugyanakkor azokat a halászati technikákat, amelyek a lehető

---

⁸ Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása a közös halászati politika 15. cikke szerinti kirakodási kötelezettség célkitűzéseinek biztosításáról ([HL C 15., 2022.1.12., 9. o.](#)).

legnagyobb mértékben elkerülik és csökkentik az ilyen fogásokat; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy meg kell akadályozni a tengeri élelmiszerek másodlagos piacának létrehozását vagy bővítését;

55. hangsúlyozza, hogy sok mezőgazdasági termelő nem rendelkezik a hüvelyesek szakszerű termesztéséhez szükséges ismeretekkel; emlékeztet arra, hogy elő kell mozdítani a mezőgazdasági tudás- és innovációs rendszereket, valamint az ismeretek megosztását és a képzést, lehetővé téve, hogy az élelmiszerlánc valamennyi szereplője fenntarthatóvá váljon, többek között az innováció és a tudástranszfer felgyorsítása révén; felhívja az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre egy könnyen hozzáférhető online platformot a növényi és állati alapú fehérje előállítására vonatkozó bevált gyakorlati példák és információk cseréjére;
56. hangsúlyozza, hogy minden szinten fellépésre van szükség a fenntartható fehérjetermelés, különösen a növényi alapú fehérje hazai termelésének növelése érdekében, a mezőgazdasági termelők, különösen a kis- és közepes méretű gazdaságok és a családi gazdaságok támogatása révén; felhívja ezért a tagállamokat, hogy vezessék be és növeljék a rendszer-, üzleti és termelési szintekre vonatkozó beruházási és kutatási támogatást, például beruházási támogatást nyújtva a feldolgozási láncnak;
57. úgy véli, hogy a közbeszerzésnek ösztönöznie kell a fenntarthatóbb fehérjetermelést és -fogyasztást;

Konkrét szakpolitikai intézkedések

58. felszólítja a Bizottságot a következő szakpolitikai intézkedések előterjesztésére:
  - i. rendelet a takarmány-adalékanyagokról, amely elősegíti a stabilitást és az innovációt a takarmány-adalékanyagok előállításában;
  - ii. megfelelő jogszabályi keret a sejtalapú élelmiszerek engedélyezési követelményeinek értékelésére, figyelembe véve az ilyen termékek etikai, társadalmi, egészségügyi, környezeti és gazdasági dimenzióit;
  - iii. tudományos és technikai útmutató dokumentum az engedélyezési eljárás egyértelművé tétele érdekében, amely kiegészíti az új élelmiszerekre vonatkozó kérelmek elkészítésére és benyújtására vonatkozó adminisztratív útmutatót, miközben az elővigyázatosság elvével összhangban biztosítja a legmagasabb szintű élelmiszer-biztonsági garanciákat és szabványokat, valamint az emberi fogyasztást érintő lehetséges kockázatok megfelelő értékelését;
  - iv. irányelv a melléktermékekről, amely lehetővé teszi, hogy többféle biológiailag lebomló mellékterméket tekintsenek takarmánynak, és hogy az élelmiszer-termelési maradékanyagokat felhasználják és elszállítsák;
  - v. a megújuló energiára vonatkozó keret, amely hosszú távú, fenntartható és stabil szabályozást biztosít a növényifehérje-kitermelésből származó mellékáramok, a mezőgazdasági maradékanyagok és az élelmiszer-termelésből származó

hulladékáramok bioenergia-termelés céljából történő hasznosítására vonatkozóan, ugyanakkor előnyben részesíti a termékeny mezőgazdasági földterületeken történő élelmiszer- és takarmánytermelést;

- vi. irányelv az energiaadózásról, amely egyértelmű és hosszú távra szóló adózási szabályokat ír elő, és ösztönzi valamennyi bioalapú üzemanyag előállítását;
- vii. rendelet az új génkezelési technikákról, amely lehetővé teszi új nemesítési technikák alkalmazását piaci erőfölény növelése nélkül, figyelembe véve ugyanakkor az európai kkv-k sajátos innovációs igényét;
- viii. egy szén-dioxid-eltávolítási tanúsítási keretrendszer, amely lehetővé teszi a fehérjében gazdag növények termesztésével kapcsolatos karbonszállítási gyakorlatokat, egyúttal kiegészítő jövedelmet biztosít a mezőgazdasági termelők számára;
- ix. a KAP szabályainak kombinációja, amelyek stabil keretet, rugalmas gazdálkodási gyakorlatokat és ösztönzőket biztosítanak a fehérjében gazdag növények termesztéséhez, valamint a legelők és a hüvelyesek fehérjegazdagabb betakarításához; a fehérjében gazdag növények termesztését ösztönözni kell a jelenlegi KAP-on belül és ökoszisztemeken keresztül; a Bizottságnak meg kell fontolnia annak lehetőségét, hogy a fehérjében gazdag élelmiszernövényeket pihentetett földterületeken termesszék, a szigorú környezetvédelmi szabályok tiszteletben tartása mellett; a Bizottságnak a fenntartható, fehérjében gazdag növények, például a fehérjenövények és a hüvelyes növények termesztésének fokozása érdekében elő kell terjesztenie a KAP végrehajtásának bevált gyakorlatait tartalmazó útmutatót, valamint az állattenyésztés és a regionális takarmánypotenciál közötti szorosabb kapcsolatot célzó stratégiákra vonatkozó ütemtervet;
- x. a növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó szabályozási keret, amely lehetővé teszi a fehérjenövények sikeres betakarítását veszélyeztető kártevők és kórokozók előfordulásának, fejlődésének és terjedésének nyomon követését és tudományos kutatását is;
- xi. egyértelmű kutatás-fejlesztési finanszírozási stratégia az alternatív növényvédelmi intézkedések kidolgozásának előmozdítására és ösztönzésére olyan technikai innovációk tekintetében, mint a precíziós gazdálkodás vagy a robotika, a hasznos rovarok és az alacsony veszélyt jelentő növényvédő szerek használata;
- xii. tudományosan megalapozott és önkéntes címke a fenntartható élelmiszerrendszerek jogszabályi keretében, amely lehetővé teszi az élelmiszerek környezeti lábnyomának és a takarmányokra vonatkozó hasonló követelményeknek az összehasonlítását, tudományos módon, a tényleges termékadatok alapján;
- xiii. élelmiszerfehérje-mérleg;
- xiv. egy állati melléktermékekről szóló rendelet, amely – miközben továbbra is magas biztonsági szintet alkalmaz a feldolgozott mezőgazdasági termékekre – lehetővé teszi, hogy több korábbi élelmiszert és hal eredetű összetevőt használjanak fel takarmányként;

- xv. a közbeszerzési szabályok olyan kombinációja, amely megkönnyíti a fenntarthatósági minimumkövetelmények meghatározását;
- xvi. egyértelmű hosszú távú kutatási és fejlesztési finanszírozási stratégia, beleértve a fenntartható módon előállított fehérjék – különösen a növényi és állati eredetű fehérjék – előmozdítását és ösztönzését célzó pénzügyi ösztönzőket az EU-ban az élelmiszerek és takarmányok tekintetében, felhasználva és kiaknázva a Horizont Európa, az Innovációs Alap, a LIFE program, az EIT Food, valamint az élelmiszer-technológia és a mezőgazdasági fejlesztés egyéb kapcsolódó uniós finanszírozásában rejlő lehetőségeket;
- xvii. rövid távon a RENURE használatának biztosítása érdekében kellő jogbiztonsággal járó ideiglenes eltérés, valamint hosszú távon a Közös Kutatóközpont (JRC) által kidolgozott, tudományos kritériumokon alapuló RENURE-kritériumok jogi alkalmazása, amelyek a nitrátokról szóló irányelv⁹ értelmében műtrágyaként sorolják be azokat;
- xviii. az állattenyésztési rendszerek fenntarthatóságának javítására irányuló kutatásokat továbbra is támogatni kell, különös tekintettel az élelmezési célra alkalmatlan összetevők és melléktermékek takarmányokban való felhasználására;
- xix. a nitrátokról szóló irányelv III. mellékletének módosítása az állati trágya anaerob lebontásából származó szerves hulladékból származó fermentációs maradék felhasználásának megkönnyítése érdekében;
- xx. keretrendszer, amely összekapcsolja a növényi alapú fehérjék előállítását és a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alapot (FEAD);
- xxi. olyan politikák, amelyek biztosítják, hogy a fehérjeimport egészségügyi és környezeti hatásai tekintetében összehasonlítható termelési és minőségi előírásoknak feleljen meg a kibocsátáshelyezés elkerülése, az uniós termelők EU-n kívüli termelőkkel szembeni versenyképességének fokozása, valamint a globálisan szigorúbb normák biztosítása érdekében;
- xxii. európai legeltetési stratégia, amelynek célja az extenzív legeltetés előmozdítása ott, ahol az megfelel a regionális feltételeknek és körülményeknek, tanulmány az EU-ban termesztendő fehérje- és olajnövények uniós szintű potenciáljáról és földigényeiről, valamint egy olyan fehérjepiac bevezetésének hatásáról szóló tanulmány, amely lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők számára kockázataik kezelését;
- xxiii. a fehérjék piacán rendelkezésre álló helyről szóló, a Bizottság által benyújtandó elemző tanulmány;
- xxiv. az élelmiszerek táplálkozási életciklus-értékelésének (n-LCA) további kutatása;

---

⁹ A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről ([HL L 375., 1991.12.31., 1. o.](#));

◦

◦ ◦

59. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A fehérjék a kiegyensúlyozott és egészséges étrend, az emberi táplálkozás és a takarmányok alapvető és nélkülözhetetlen összetevői. A növényi fehérjék kulcsfontosságúak a fenntartható élelmiszerrendszerekre történő átállás szempontjából is, míg a hüvelyesek fokozott termesztése és a kiterjedtebb gyepterületek hozzájárulnak a fenntarthatóbb és diverzifikáltabb mezőgazdasághoz, és csökkentik a műtrágyabevitel iránti igényt.

Ezenkívül a fehérjenövények és a gyepterületek magas fehérjetartalmú lisztte történő feldolgozása olyan olajos melléktermékeket eredményez, amelyek hozzájárulhatnak a körforgásos gazdasághoz, és felhasználhatók emberi fogyasztásra, megújuló energiákhoz, műtrágyához, takarmányhoz vagy zöld vegyszerek előállítására. A növényi fehérjék az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéséhez is hozzájárulnak.

A fehérje iránti kereslet tehát várhatóan folyamatosan nőni fog világszinten és az EU-n belül egyaránt. Az EU-ban jelentős a fehérjetermesztés; az EU állítja elő például a takarmányozásra használt fehérjék 77%-át. Az EU ugyanakkor hiányt szenved a fehérjében gazdag növényekből, így az állatállomány takarmányadagjainak kiegyensúlyozásához szükséges magas fehérjetartalmú takarmánynak csak 29%-a származik az EU-ból. Ugyanakkor a Covid19-világjárvány és az ukrajnai orosz invázió drámai hatással volt a globális kereskedelemre, és nyilvánvalóvá tette, hogy az EU-nak diverzifikálnia kell élelmiszer-ellátási láncait, ahogy azt a versailles-i nyilatkozat is hangsúlyozta.

Ennélfogva világossá válik egy olyan átfogó uniós fehérjestratégia szükségessége, amely rövid, közép- és hosszú távon is lehetővé teszi az uniós fehérjetermesztés fokozását. Az előadó úgy véli, hogy a fehérjestratégiának a következő öt alappillérre kell épülnie:

1. Az uniós fehérjetermesztés fokozására vonatkozó elképzelés

A fehérjetermesztést el kell ismerni az EU élelmiszerrendszerének alapvető elemeként, ugyanakkor elő kell mozdítani az összes lehetséges fehérjeforrás fenntartható fejlődését. Csökkenteni kell az egyetlen vagy néhány beszállítótól való függőséget.

2. A fehérjetermesztés kedvezőbb feltételei az EU-ban

A mezőgazdasági termelőknek a fehérjestratégia központi elemét kell képezniük. A versenyképes mezőgazdaság olyan fenntartható inputoktól függ, mint a takarmány-adalékanyagok, a jó növényi anyag, a műtrágyák és az egészséges talaj.

Főként jó növényi anyagokra van szükség a növényi alapú fehérje termesztésének növeléséhez. A fehérjében gazdag növények termesztése és felhasználása továbbá gyakran igényel új gazdálkodási gyakorlatokat és együttműködést a mezőgazdasági termelők között.

3. Növényi alapú és alternatív fehérjék fejlesztése élelmiszerekhez és takarmányokhoz

A növényi alapú fehérje ágazatának fejlődése az európai mezőgazdasági termelők, a talajminőség, a biológiai sokféleség, az éghajlat és az emberi egészség javát szolgálja. A fehérjestratégiának egyenlő versenyfeltételeket kell teremtenie a szereplők és a termékek között. Alapvető fontosságú a növényi alapú és alternatív fehérjékkel kapcsolatos kutatás és

fejlesztés fokozása.

4. Az értéklánc egészét magában foglaló holisztikus megközelítés

A fehérjetermelés nem fog növekedni az EU-ban, ha nincs rá piaci kereslet. Ennélfogva szükség van az ellátási lánc szereplői közötti koordináció és együttműködés javítására a mezőgazdasági termelők, feldolgozók és kiskereskedők között jelenleg fennálló szakadékok áthidalása érdekében.

5. Konkrét szakpolitikai intézkedések

Az előadó egy sor szakpolitikai intézkedés előterjesztését javasolja a Bizottságnak, amely többek között a következőket tartalmazza:

- Jogalkotási intézkedések, például egy takarmány-adalékanyagokról szóló rendelet, amely lehetővé teszi a takarmány-adalékanyagok stabilitását és innovációját; az új élelmiszerekre vonatkozó jogszabályok, amelyek leegyszerűsítik és felgyorsítják az engedélyezési eljárásokat; irányelv a hulladékokról, amely kibővíti a takarmánynak minősülő biológiailag lebomló hulladékok típusait; irányelv a megújuló energiaforrásokról, amely lehetővé teszi a bioüzemanyag-előállítás hosszú távú és stabil szabályozását; rendelet az új génkezelési technikákról; a KAP szabályok egy olyan kombinációja, amely ösztönzőket biztosít a fehérjében gazdag növények, gyepterületek és hüvelyesek termesztéséhez;
- Egyéb szakpolitikai intézkedések, például egy élelmiszerfehérje-mérleg; olyan keretrendszer, amely nagyobb toleranciát mutat a technikai nehézségekkel szemben, miközben fenntartja a feldolgozott mezőgazdasági termékek magas biztonsági szintjét; egyértelmű K+F finanszírozási stratégia az élelmiszerekben és takarmányokban használt növényi alapú fehérjék piaci elterjedésének előmozdítására az EU-ban.

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	19.9.2023
A zárószavazás eredménye	+ : 34 - : 9 0 : 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

34	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Ivan David
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli

9	-
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

3	0
ID	Gilles Lebreton
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás